

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ПСИХОЛОГІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійної програми «Психологія бізнесу та дизайн мислення»

Обговорено і рекомендовано на
засіданні кафедри психології і
креативних індустрій
Протокол № 6
від «31» травня 2024 р.

Чернігів 2024

Психологія підприємницької діяльності. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053«Психологія» освітньо-професійної програми «Психологія бізнесу та дизайн мислення»/ Укл.: Піддубна Ю.В., Лещенко М.Є. – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. – 20 с.

Укладач:

Піддубна Юлія Василівна, асистент кафедри психології і креативних індустрій

Лещенко Марина Євгеніївна, старший викладач кафедри психології і креативних індустрій

Відповідальний за випуск: Поленкова М.В., завідувачка кафедри психології і креативних індустрій, доктор економічних наук, доцент

Рецензент: Філіпович В.М., кандидат психологічних наук, на посаді доцента кафедри психології і креативних індустрій Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Змістовий модуль 1. Загальні засади психології підприємницької діяльності.....	7
Практичне заняття №1.....	7
Практичне заняття №2.....	8
Практичне заняття №3.....	9
Змістовий модуль 2. Особистість в центрі підприємницької діяльності.....	10
Практичне заняття №4.....	10
Практичне заняття №5.....	12
Практичне заняття №6.....	13
Практичне заняття №7.....	14
Питання до екзамену.....	16
Рекомендована література.....	19

ВСТУП

Дисципліна є обов'язковою для вивчення дисциплін освітньо-професійної програми «Психологія бізнесу та дизайн мислення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі психології бізнесу.

Предмет вивчення – психологічні закони, механізми та закономірності, психологічні аспекти, що впливають на успішність підприємницької діяльності.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення дисципліни:

- вивчення психологічних чинників успішної підприємницької діяльності;
- аналіз впливу процесів прийняття рішень та ризику, визначення методів мінімізації ризиків та вивчення стратегій рішення;
- дослідження впливу стилю лідерства (керівництва), комунікативних навичок, прийомів управлінського впливу;
- вивчення психологічних аспектів комунікації та співпраці;
- вивчення психологічних чинників інноваційної діяльності (творчого мислення, стимулювання ідей тощо).

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів системи теоретичних знань про психологічні закони, механізми та закономірності, психологічні аспекти, що впливають на успішність підприємницької діяльності та наданні ЗВО знань і навичок для ефективного управління собою, співробітниками та бізнес-процесами.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити такі компетентності, передбачені освітньою програмою: ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК13. Здатність використовувати на практиці навички та вміння в організації заходів, реалізації проєктів, в управлінні науковим і творчим колективом.

В результаті вивчення дисципліни здобувач має досягти або вдосконалити такі програмні результати навчання: ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПРН 14.

Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПРН 20. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним. ПРН 21. Генерувати інноваційні ідеї, формулювати мету та впроваджувати її згідно із соціальними, психологічними та іншими характеристиками аудиторії.

У підсумку здобувачі вищої освіти повинні знати: основи психології підприємницької діяльності; соціопсихологічні теорії підприємництва; психологічні особливості особистості та вимоги до особи підприємця; психологічні аспекти підприємницької діяльності; психологічні основи підвищення ефективності підприємницької діяльності; особливості лідерства як психологічної ознаки підприємця.

Здобувачі будуть вміти: визначати вплив мотивації, саморозвитку, емоційного інтелекту тощо на успіх у підприємницькій сфері; використовувати різні групи методів для дослідження психологічних явищ в підприємницькій діяльності; визначати особливості впливу на співробітників; правильно організувати психологічний контакт з членами колективу.

Навчальним планом передбачено вивчення курсу «Психологія підприємницької діяльності» в таких формах: лекції, практичні заняття, письмова контрольна робота, самостійна робота.

Практичні заняття – ефективна форма закріплення знань і виявлення творчих здібностей студентів. Вони доповнюють і розвивають матеріал лекційного курсу, забезпечують набуття студентами навичок правильного формулювання своїх думок та аргументації переконань, привчають до самостійної та індивідуальної роботи над відповідними літературними джерелами.

Навчальним планом передбачено виконання індивідуальних завдань у вигляді самостійної дослідницької роботи, під час виконання якої здобувачі, базуючись на поняттях, категоріях, принципах, методах та засобах психологічних досліджень показують вміння аналізувати, обробляти та приймати рішення в процесі практичної роботи, з кожним здобувачем на початку семестру визначається тема індивідуального завдання, відповідно до обраного напрямку психолого-економічного дослідження для детального аналізу. Робочим планом передбачено виконання контрольної роботи, у межах якої здобувачам пропонується спланувати, провести та обробити результати власного дослідження.

Дане видання включає теми і плани практичних занять, запитання і завдання

для самостійної роботи студентів, тематику доповідей та презентацій, контрольні питання, питання до екзамену, рекомендовану літературу.

Змістовий модуль 1. Загальні засади психології підприємницької діяльності

Практичне заняття №1.

Психологія підприємницької діяльності як галузь наукового знання

Мета – ознайомити ЗВО з психологією підприємницької діяльності як галузі психології, її предметом, метою, завданнями, особливостями становлення та розвитку

Питання до обговорення

1. Поняття, об'єкт, предмет, мета та завдання курсу «Психологія підприємницької діяльності».
2. Місце дисципліни у системі соціально-психологічних та економічних знань.
3. Розуміння підприємництва як виду економічної діяльності.
4. Історія розвитку психології підприємницької діяльності.
5. Поняття підприємництва. Підприємець та менеджер. Підприємець та винахідник.
6. Критерії виділення підприємництва самостійний вид економічної активності: ризик, інноваційність, психологічні особливості суб'єкта, відповідальність за всіма видами ризику, володіння і розпорядження власністю, автономність діяльності.
7. Психологічні моделі підприємництва. Психоаналітичний підхід («реактивна модель підприємництва» К. де Фріза); когнітивний підхід (трифакторна модель підприємницької поведінки К.-Е. Вернеріда); соціодинамічний підхід (концепція підприємницької події А. Шапіро та Л. Сокола).

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва.

Завдання до самостійної роботи

1. Оформити у вигляді таблиці місце психології підприємницької діяльності у системі наукового знання.
2. Написати есе на тему «Я і бізнес – виклик чи реальність?» (обсяг до 1,5 сторінки).

Тематика доповідей та презентацій

1. Трифакторна модель підприємницької поведінки К.-Е. Вернеріда.
2. Підприємець – якості та характеристики успішності.

Контрольні питання

1. Дайте визначення психології підприємницької діяльності.
2. Що є об'єктом та предметом «Психології підприємницької діяльності»?
3. Які завдання психології підприємницької діяльності?
4. Охарактеризуйте місце дисципліни у системі соціально-психологічних та економічних знань.
5. Що таке підприємництво як вид економічної діяльності?
6. Охарактеризуйте історію розвитку психології підприємницької діяльності.
7. Що таке підприємництво?
8. Чим відрізняються поняття підприємця та менеджера? Підприємця та винахідника?
9. Які психологічні моделі підприємництва Ви знаєте?
10. Охарактеризуйте основні критерії виділення підприємництва в самостійний вид економічної діяльності.

Практичне заняття №2

Психологічні ознаки підприємництва

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними ознаками підприємництва

Питання до обговорення

1. Поняття підприємництва та підприємця. Підприємець як суб'єкт діяльності.
2. Сфери діяльності підприємця та їх характеристика.
3. Види підприємництва та їх характеристика і особливості здійснення. Соціально-психологічні аспекти сучасного підприємництва.
4. Поняття підприємницької активності. Види підприємницької активності. Лідерство в підприємницькій діяльності.
5. Особливості міжособистісної взаємодії в підприємницькій діяльності.
6. Проблема ризику в підприємницькій діяльності, його функції та види. Особливості ситуацій невизначеності.
7. Інноваційна поведінка. Творчість та креативність в підприємництві.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник,

лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка.

Завдання до самостійної роботи

1. За показниками Державної служби зайнятості в Чернігівській області проаналізувати кількість, сферу застосування і види ФОП, що відкрили власну справу за останні два роки. Представити у вигляді доповіді.
2. Лідерство і керівництво – спільне і відмінне.

Тематика доповідей та презентацій

1. Психологічні теорії лідерства та їх характеристика.
2. Загальна характеристика податкової системи України і її вплив на сферу бізнесу і підприємництва.

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняттям підприємця і підприємництва.
2. Охарактеризуйте сфери діяльності підприємця.
3. Які види підприємництва існують?
4. Чим характеризуються сучасні умови ведення бізнесу?
5. Поняття і ознаки лідерства.
6. В чому особливості міжособистісної взаємодії у сфері підприємництва?
7. Що таке інноваційна поведінка?
8. Як творчість впливає на підприємництво?
9. Дайте визначення ризику та визначте його призначення.

Практичне заняття №3

Психологічні особливості підприємницької діяльності

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними особливостями підприємницької діяльності

Питання до обговорення

1. Психологічні чинники підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність як стратегія життєвої адаптації.
2. Психологічно важливі особливості змісту підприємницької діяльності.
3. Цілі підприємницької діяльності. Мотиваційні регулятори.
4. Автономність діяльності як основний принцип функціонування та його психологічне наповнення.
5. Специфіка підприємництва як виду економічної діяльності та його порівняння із найманою працею.

6. Особливості сприйняття підприємництва суспільною свідомістю.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник, лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка, підприємницька діяльність.

Завдання до самостійної роботи

1. Здійснити теоретичний аналіз відомого підприємства, установи чи організації. Визначити мету, завдання, сферу практичної діяльності, систему управління та особливості сприйняття суспільством. Представити у формі презентації, підкріпити її фотографіями діяльності.

Тематика доповідей та презентацій

1. Характеристика сучасних соціально-економічних умов на функціонування підприємництва в Україні.
2. Вплив психологічних особливостей особистості на потенційні можливості підприємницької діяльності.

Контрольні питання

1. Які психологічні чинники підприємницької діяльності Ви знаєте?
2. Що відносять до цілей підприємницької діяльності?
3. Принцип автономного функціонування підприємництва – сутність та призначення.
4. Вплив суспільної свідомості на підприємництво і навпаки.
5. Відмінність між найманою працею і підприємництвом.

Змістовий модуль 2. Особистість в центрі підприємницької діяльності

Практичне заняття №4

Психологія особистості в підприємницькій діяльності

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними особливостями особистості в підприємницькій діяльності

Питання до обговорення

1. Особистість як ключова постать в підприємницькій діяльності. Психологічні риси «ідеального підприємця».

2. Дослідження психологічних особливостей підприємців: мотивації досягнення, локусу контролю, прийняття рішень, схильності до ризику, ціннісних орієнтацій.
3. Стресостійкість підприємців.
4. Типологічні особливості особистості підприємця. Типологія підприємців.
5. Соціально-психологічні дослідження підприємництва: ставлення до ризику та конкуренції, взаємодія та відносини з партнерами по бізнесу, співробітниками, клієнтами, чиновниками.
6. Соціальні настанови до праці. Ставлення до економічних результатів діяльності.
7. Задоволеність підприємницькою діяльністю та чинники її формування.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник, лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка, стресостійкість, типологія підприємців.

Завдання до самостійної роботи

1. Проранжуйте в порядку зростання якості та характеристики особистості підприємця для успішного здійснення підприємницької діяльності.
2. На ватмані зробіть груповий портрет підприємця, виходячи з тих аспектів діяльності, які на нього впливають.

Тематика доповідей та презентацій

1. Сутність праці та соціальних настанов до праці.
2. Характеристика сучасних моделей підприємницької діяльності.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте особистість підприємця.
2. Якими рисами і якостями він має володіти для досягнення успіху?
3. Що означає стресостійкість підприємців?
4. В чому суть соціальних настанов до праці?
5. Які елементи ставлення до економічних результатів діяльності?
6. Які фактори впливають на задоволеність власною підприємницькою діяльністю?
7. Які типології підприємців бувають?
8. Чи є схильність до ризику визначальною умовою підприємницької

діяльності?

Практичне заняття №5

Психологія підприємницького потенціалу

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними особливостями підприємницького потенціалу

Питання до обговорення

1. Поняття підприємницького потенціалу. Важливість розвитку підприємницького потенціалу для індивіда та суспільства.
2. Основні компоненти підприємницького потенціалу: знання та компетенції, мотивація та цілі, творчість та інноваційність.
3. Фактори впливу на розвиток підприємницького потенціалу.
4. Вплив освіти, культури, середовища та особистісних рис підприємця на розвиток підприємницького потенціалу.
5. Визначення та вимірювання підприємницького потенціалу. Тестування, самооцінка, аналіз інтересів.
6. Стратегії розвитку підприємницького потенціалу: самоосвіта, саморозвиток.
7. Перешкоди на шляху розвитку підприємницького потенціалу.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник, лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка, стресостійкість, типологія підприємців, потенціал підприємця, самоосвіта, саморозвиток, інноваційність, знання, компетенції.

Завдання до самостійної роботи

1. У вигляді схеми чи малюнку графічно зобразіть вплив факторів зовнішнього середовища та особистісних рис людини на розвиток підприємницького потенціалу.
2. Вплив стартового капіталу на розвиток підприємницького потенціалу.

Тематика доповідей та презентацій

1. Порівняльна характеристика підприємництва в Україні та світі.
2. Бізнес-тренінги як спосіб розвитку підприємницького потенціалу.

Контрольні питання

1. Дайте визначення підприємницькому потенціалу.
2. Яке значення підприємницького потенціалу для людини та суспільства?
3. Які компоненти підприємницького потенціалу Ви знаєте?
4. Охарактеризуйте основні компоненти підприємницького потенціалу.
5. Які стратегії розвитку підприємницького потенціалу існують і як їх реалізувати?
6. Що є факторами впливу на підприємницький потенціал?
7. Які методики вимірювання підприємницького потенціалу існують? Коротко охарактеризуйте їх.

Практичне заняття №6

Психологічні основи ефективності підприємницької діяльності

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними основами ефективності підприємницької діяльності

Питання до обговорення

1. Поняття ефективності підприємницької діяльності. Психологічні аспекти успішності.
2. Умови ефективності підприємницької діяльності.
3. Вплив особистісних якостей підприємців на підприємницький успіх.
4. Вплив мотивації на ефективність підприємницької діяльності.
5. Способи досягнення успіху в підприємницькій діяльності.
6. Психологічні аспекти прийняття рішень. Етапи вироблення управлінських рішень.
7. Фактори, що перешкоджають успіху підприємницької діяльності, і їх усунення.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник, лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка, стресостійкість, типологія підприємців, потенціал підприємця, самоосвіта, саморозвиток, інноваційність, знання, компетенції, прийняття рішень, успіх, управлінські рішення, мотивація.

Завдання до самостійної роботи

1. Обрати будь-яку успішну людину у сфері бізнесу і підприємництва в Україні, яка досягла значних успіхів і описати основні фактори, що сприяли досягненню ним успіху у обраній справі. Проаналізувати особистий і професійний шлях.

Тематика доповідей та презентацій

1. Функції мотивації, організації, планування і контролю та їх роль в ефективності управлінської діяльності.
2. Основні положення класичних теорій управління А. Файоля та Ф. Тейлора.

Контрольні питання

1. Що означає ефективність підприємницької діяльності? Що на неї впливає?
2. Охарактеризуйте основні умови ефективності підприємницької діяльності.
3. Яким чином особистісні якості підприємця впливають на ефективність?
4. Що таке мотивація? Яким чином мотивація впливає на успіх та ефективність підприємницької діяльності?
5. Які основні способи досягнення успіху в підприємницькій діяльності Вам відомі?
6. Що означає «фарт в бізнесі»?
7. Які основні етапи вироблення управлінських рішень? Охарактеризуйте їх?
8. Які чинники заважають чи перешкоджають досягненню успіху в підприємницькій діяльності?
9. В чому полягають психологічні аспекти прийняття управлінських рішень?

Практичне заняття №7

Психологічні аспекти організації праці підприємця

Мета – ознайомити ЗВО з психологічними аспектами організації праці підприємця

Питання до обговорення

1. Стрес в підприємницькій діяльності, причини виникнення та вплив на підприємця. Основи стрес-менеджменту.
2. Тайм-менеджмент: сутність та необхідність в підприємницькій діяльності.
3. Функціональні стани підприємця та їх вплив на підприємницьку діяльність.

4. Техніки стресостійкості та зняття виробничого стресу.

Ключові слова: психологія, психологія підприємницької діяльності, підприємництво, бізнес, підприємець, конкуренція, ринок, індустріальна психологія, менеджер і управлінець, економічна діяльність, економічна активність, ризик, інновації, інвестиції, підходи до підприємництва, винахідник, лідерство, керівництво, міжособистісна взаємодія, комунікація, інноваційна поведінка, стресостійкість, типологія підприємців, потенціал підприємця, самоосвіта, саморозвиток, інноваційність, знання, компетенції, стрес, стрес-менеджмент, тайм-менеджмент, виробничий і професійний стрес, стресостійкість.

Завдання до самостійної роботи

1. Розробити власну програму стресостійкості з описом конкретних технік, що можуть бути використані підприємцями для подолання виникаючих стресових ситуацій у сфері бізнесу і підприємництва.

Тематика доповідей та презентацій

1. Тайм-менеджмент як необхідна вимога сучасного світу.
2. Професійний стрес: сутність, причини та наслідки.

Контрольні питання

1. Що означає поняття стресостійкості?
2. Які фактори впливають на виникнення стресу?
3. Які основні причини виникнення стресу в підприємницькій діяльності?
4. Що таке професійний і виробничий стрес?
5. Яке основне призначення тайм-менеджменту?
6. Основні елементи стрес-менеджменту.
7. Яким чином функціональний стан підприємця впливає на підприємницьку діяльність?
8. Які техніки подолання професійного стресу Ви знаєте?

Питання до екзамену

з дисципліни «Психологія підприємницької діяльності»

1. Поняття, об'єкт, предмет, мета та завдання курсу «Психологія підприємницької діяльності».
2. Місце дисципліни у системі соціально-психологічних та економічних знань.
3. Розуміння підприємництва як виду економічної діяльності.
4. Історія розвитку психології підприємницької діяльності.
5. Поняття підприємництва. Підприємець та менеджер. Підприємець та винахідник.
6. Критерії виділення підприємництва в самостійний вид економічної активності: ризик, інноваційність, психологічні особливості суб'єкта, відповідальність за всіма видами ризику, володіння і розпорядження власністю, автономність діяльності.
7. Психологічні моделі підприємництва. Психоаналітичний підхід («реактивна модель підприємництва» К. де Фріза); когнітивний підхід (трифакторна модель підприємницької поведінки К.-Е. Вернеріда); соціодинамічний підхід (концепція підприємницької події А. Шапіро та Л. Сокола).
8. Поняття підприємництва та підприємця. Підприємець як суб'єкт діяльності.
9. Сфери діяльності підприємця та їх характеристика.
10. Види підприємництва та їх характеристика і особливості здійснення. Соціально-психологічні аспекти сучасного підприємництва.
11. Поняття підприємницької активності. Види підприємницької активності. Лідерство в підприємницькій діяльності.
12. Особливості міжособистісної взаємодії в підприємницькій діяльності.
13. Проблема ризику в підприємницькій діяльності, його функції та види. Особливості ситуацій невизначеності.
14. Інноваційна поведінка. Творчість та креативність в підприємстві.
15. Психологічні чинники підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність як стратегія життєвої адаптації.
16. Психологічно важливі особливості змісту підприємницької діяльності.
17. Цілі підприємницької діяльності. Мотиваційні регулятори.
18. Автономність діяльності як основний принцип функціонування та його психологічне наповнення.
19. Специфіка підприємництва як виду економічної діяльності та його порівняння із найманою працею.
20. Особливості сприйняття підприємництва суспільною свідомістю.

21. Особистість як ключова постать в підприємницькій діяльності. Психологічні риси «ідеального підприємця».
22. Дослідження психологічних особливостей підприємців: мотивації досягнення, локусу контролю, прийняття рішень, схильності до ризику, ціннісних орієнтацій.
23. Стресостійкість підприємців.
24. Типологічні особливості особистості підприємця. Типологія підприємців.
25. Соціально-психологічні дослідження підприємництва: ставлення до ризику та конкуренції, взаємодія та відносини з партнерами по бізнесу, співробітниками, клієнтами, чиновниками.
26. Соціальні настанови до праці. Ставлення до економічних результатів діяльності.
27. Задоволеність підприємницькою діяльністю та чинники її формування.
28. Поняття підприємницького потенціалу. Важливість розвитку підприємницького потенціалу для індивіда та суспільства.
29. Основні компоненти підприємницького потенціалу: знання та компетенції, мотивація та цілі, творчість та інноваційність.
30. Фактори впливу на розвиток підприємницького потенціалу.
31. Вплив освіти, культури, середовища та особистісних рис підприємця на розвиток підприємницького потенціалу.
32. Визначення та вимірювання підприємницького потенціалу. Тестування, самооцінка, аналіз інтересів.
33. Стратегії розвитку підприємницького потенціалу: самоосвіта, саморозвиток.
34. Перешкоди на шляху розвитку підприємницького потенціалу.
35. Поняття ефективності підприємницької діяльності. Психологічні аспекти успішності.
36. Умови ефективності підприємницької діяльності.
37. Вплив особистісних якостей підприємців на підприємницький успіх.
38. Вплив мотивації на ефективність підприємницької діяльності.
39. Способи досягнення успіху в підприємницькій діяльності.
40. Психологічні аспекти прийняття рішень. Етапи вироблення управлінських рішень.
41. Фактори, що перешкоджають успіху підприємницької діяльності, і їх усунення.
42. Стрес в підприємницькій діяльності, причини виникнення та вплив на підприємця. Основи стрес-менеджменту.
43. Тайм-менеджмент: сутність та необхідність в підприємницькій діяльності.

44. Функціональні стани підприємця та їх вплив на підприємницьку діяльність.
45. Техніки стресостійкості та зняття виробничого стресу.

Рекомендована література

1. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоєва О.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Психологія підприємництва та бізнесу: навчальний посібник. Київ: Держ. ун-т телекомунікацій, 2019. - 257с.
2. Карамушка Л.М. Худякова, Н.Ю. Мотивація підприємницької діяльності. Київ-Львів : Сполом, 2011. 208 с.
3. Москаленко В.В. Підприємництво як предмет дослідження економічної психології. Актуальні проблеми психології. 2003. Том 1. Вип. 11. С. 17–20.
4. Москаленко В.В., Сила Т.І. Підприємливість як творчість. Актуальні проблеми психології. 2018. Том 1, Вип. 48. С. 38–45.
5. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва. Київ : Каравела, 2006. 408 с.
6. Сердюк О.А. Психологічні чинники ефективної підприємницької діяльності особистості. [Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки](#). № 2 (2022). С. 41-47
7. Cooper D., Peake W., Watson W. Seizing opportunities: The moderating role of managerial characteristics on the relationship between opportunity-seeking and innovation efficacy in small business. *Journal of Small Business Management*. 2016. No 54. P. 1038–1058.

Допоміжна

1. Гнускіна Г. В. Психологічні чинники професійного вигорання у підприємців [Текст] : автореферат... канд. психол. наук, спец.: 19.00.10 - організац. психологія; екон. психологія / Гнускіна Г. В. – К. : Ін-т ім. психології Г.С. Костюка, 2016. – 22 с.
2. Гончар М. Ф. Науково-методичний підхід з розвитку соціально-психологічних інструментів формування та використання систем стрес-менеджменту на підприємствах [Текст] / М. Ф. Гончар // Економіка. Фінанси. Право. – 2018. – № 2. – С. 4-9.
3. Данилович-Кропивницька, М. Л. Дослідження впливу довіри під час формування мережевої взаємодії підприємницьких структур [Текст] / М. Л. Данилович-Кропивницька // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2018. – № 899. – С. 39-44.
4. Креденцер О.В. Поняття «внутрішньоорганізаційне підприємництво»: теоретичний аналіз проблеми. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2015. № 3. С. 66–72.

5. Лазорко О.В. Задоволеність працею як особистісний ресурс професійної безпеки фахівців стресогенних професій. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 2. Том 1. С. 41–47.
6. Ліб І. І. Психологічні предиктори успіху і самореалізації жінок в підприємницькій діяльності [Текст] : автореферат... канд. психол. наук, спец.: 19.00.01 - загальна психологія, історія психології / Ліб І. І. – Одеса : Одеський нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2015. – 21 с.
7. Паламарчук О. М. Психологія розвитку екологічно орієнтованої підприємницької діяльності [Текст] : автореферат... д-ра психол. наук, спец.: 19.00.01 - загальна психологія, історія психології / Паламарчук О. М. – К. : Ін-т психології ім. Г.С. Костюка, 2015. – 44 с.
8. Свидрук, І. І. Методика моніторингу компетенційної складової управління персоналом креативних організацій [Текст] / І. І. Свидрук, Н. О. Батьковець // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2018. – № 899. – С. 21-30.
9. Яновська С.Г. Особливості мотиваційної структури підприємницької діяльності // Вісник Харківського університету, серія "Психологія", 2002. № 550. С. 344-346.
10. Peterson C., Seligman M.E.P. Character Strengths and Virtues: A Handbook and Classification. N.Y. : Oxford University Press, 2004. 816 p.
11. Setiawan J. L. Examining Entrepreneurial Self-Efficacy among Students. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2014. No 115. P. 235–242.